

ставки (напр., чи зарахують вас на цей курс чи ні), самоконтроль може бути ефективним доповненням до тестів вчительського контролю. Правильність самооцінювання зростає: а) коли воно проводиться за чіткими дескрипторами, які визначають стандарти рівнів володіння, та/або б) коли для оцінювання є необхідний досвід. Цей досвід може бути навіть участю у тестуванні. Самоконтроль може бути реалізований більш точно, коли студенти отримують якусь попередню підготовку. В усякому разі головний потенціал самоконтролю полягає в його використанні як інструмента підвищення мотивації та свідомості: допомогти студентам оцінити свої сильні сторони, усвідомити свої слабкі сторони і більш ефективно організувати своє навчання.

Р. С. Коршикова, ст. викл.,
А. В. Озеран, доцент
кафедри обліку підприємницької діяльності

ВИКОРИСТАННЯ КЕЙСІВ У ПРОЦЕСІ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

*Мета освіти не знання, але дія.
Герберт Спенс*

Думку, висловлену Г. Спенсом, найкраще ілюструє застосування такого навчального методу як «кейс», що в перекладі з англійської означає «випадок, обставина, справа». Кейс (метод аналізу конкретних ситуацій) являє собою управлінську ситуацію, яка окреслює певні події та обставини, що склалися на підприємстві. Зазвичай він включає викладення у хронологічному порядку основних аспектів розвитку підприємства; узагальнення важливої функціональної інформації щодо фінансів, бухгалтерського обліку, маркетингу тощо; думки представників цього підприємства — як його керівників, так і робітників, а також інформацію про конкурентів та загальні напрями розвитку галузі, до якої належить підприємство. Вирішення кейсу — це більше мистецтво, ніж наука, оскільки дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд складних конфліктних випадків, виробничих та інших ситуацій.

Для ефективного використання кейсів, на нашу думку, необхідно дотримуватися наступних передумов:

- 1) уся організація повинна бути націлена на створення нових знань;
- 2) кейси повинні застосовуватися разом з іншими навчальними методами;

- 3) більшість кейсів повинні базуватися на місцевому матеріалі;
- 4) викладач має бути підготовленим;
- 5) студент має бути підготовленим.

Прокоментуємо деякі із зазначених передумов.

По-перше, будь-який вищий навчальний заклад у своїй діяльності спрямований на створення, розвиток, акумулювання та використання знань. При цьому до уваги приймають як вербальні, так і невербальні знання. До невербальних знань звичайно відносять досвід, інтуїцію, практичні навички. Вербальні знання охоплюють логіку, раціональність, теоретичні концепції тощо. Традиційно вербальні знання передаються від викладача до студента через лекції та підручники, що дозволяє формувати у останніх певні невербальні знання.

По-друге, застосування кейсів у процесі навчання студентів часто протиставлять лекціям. Але лекції надають студентам теоретичні знання, викладення основних теоретичних та концептуальних основ того чи іншого предмету. Кейси, в свою чергу, дозволяють практично реалізувати отримані теоретичні знання, тим самим оцінити знання студентів, ступінь засвоєння матеріалу та можливості приймати на їх підставі відповідні рішення. Тому при застосуванні кейсів слід намагатися досягти оптимального співвідношення між різними навчальними методами, у тому числі семінари, лекції, різні види індивідуальної роботи.

Застосування кейс-методів у навчальному процесі вимагає від викладача певної підготовки та висуває до нього ряд вимог, серед яких можна виділити:

- викладач повинен враховувати конкретну аудиторію слухачів;
- досконально знати кейс і його контекст;
- знати цілі кейсу та приблизні сценарії його вирішення;
- бути впевненим в собі, доброзичливим до студентів, комунікабельним та здатним до імпровізації;
- дати концептуальне чи теоретичне завершення кейсу, тобто, по можливості, узагальнити різні варіанти рішень, надати алгоритми вирішення тощо.

Крім того, напередодні заняття необхідно роздати студентам спрямовуючі питання та пояснити критерії оцінки його виконання. При цьому слід оцінювати різні аспекти роботи: якість знайденого практичного матеріалу, активність студентів у групі під час обговорення; нетрадиційність та кількість отриманих відповідей, якість презентації рішень, якість написання звіту про виконання тощо.

В свою чергу для ефективного застосування кейсів як одного з методів оцінки поточних знань аудиторія студентів також має бути підготовленою. Тобто студенти повинні:

- мати певний рівень теоретичних знань;
- вміти слухати;
- відчувати та розвивати логіку дискусії;
- переконувати інших за допомогою обґрунтованих аргументів;
- вміти узагальнювати концепції;
- вміти виділити найважливіші з поставлених на початку кейсу питань.

Для вирішення кейсів аудиторія ділиться на кілька груп 5—7 осіб. Застосування кейсів як навчального методу, на нашу думку, найбільш доцільно впроваджувати для очної та вечірньої форми навчання, оскільки, по-перше, для таких студентів передбачено практичні заняття, на яких можна обговорити заданий кейс, а, по-друге, вони мають реальну можливість спілкуватися в призначених для вирішення кейсу групах поза аудиторією, а також з викладачем в поза лекційні часи.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що застосування кейс-методу в навчальному процесі навчає студента чітко мислити у складних ситуаціях, формулювати доречний, послідовний та творчий план дій; передбачає застосування кількісних та якісних засобів для досягнення комплексної мети; навчає вибирати та аналізувати тільки важливу інформацію; навчає пошуку недостатньої або відсутньої для вирішення поставленого завдання інформації; навчає мистецтву спілкування і, на кінець, навчає чітко формулювати думку при написанні звіту про виконання поставленого в кейсі завдання.

О. С. Коцюба, асистент кафедри
стратегії підприємств

СИСТЕМА БАГАТОКРИТЕРІАЛЬНОЇ ОЦІНКИ І КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Якісна підготовка фахівців економічного профілю, яка б на достатньому рівні відповідала сучасним умовам функціонування ринкової економіки, є вельми непростою задачею із складною внутрішньою структурою і множинністю критеріїв. Успішне розв'язання цієї задачі ускладнюється високими темпами глобальних суспільно-економічних змін, що безперервно відбуваються на світовому і державних рівнях, в тому числі і в Україні. Зазначені обставини обумовлюють необхідність активного пошуку шляхів вдосконалення змісту вищої економічної освіти і механізмів